

N:o 146.

At herr **O. W. Redelius**, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ecklesiastik boställsordning.

Det förslag till ecklesiastik boställsordning, som nu på grund af Kongl. Maj:ts nådiga proposition n:o 30 föreligger till Riksdagens pröfning, torde kunna i en och annan punkt ytterligare förbättras, särskildt beträffande ifrågavarande boställes åbyggnader, afkastning och häfd. Jag beder därför vördsamt få framlägga några små ändringsförslag; och anhåller, att Riksdagen, derest mina förslag pröfvas antagliga, för sin del behagade besluta:

1:o att 3 § måtte erhålla följande förändrade lydelse: Å bostadsboställen, förenade med jordbruk, på landet och i stad skola, der ej enligt 5 § undantag medgifves, finnas följande laga hus: 1) sätesbyggning, 2) visthus med spanmålsloft, 3) källare, 4) brygg-hus, 5) vedbod, 6) hemlighus, 7) drängstuga, 8) vagns- och redskapshus, 9) stall, 10) fähus, 11) fårhus eller i fähuset anbringad särskild fårkätte, 12) svinhus, 13) en eller flere lador samt loge efter behovet.

Motiv: Laga hus må ej föreskrifvas utöfver behovet, emedan öfverflödiga hus orsaka onödiga utgifter och minska boställsafkastningen.

- 2:o att 4 § må lyda sålunda:
Bostadsboställen utan jordbruk på landet och i stad skola, der ej enligt 5 § undantag medgifves, vara försedde med dessa laga hus: 1) sätesbyggning, 2) visthus, 3) källare, 4) brygghus, 5) vedbod och 6) hemlighus.

Motiv: Drängstuga, stall och vagnshus må uteslutas, emedan byggnad och underhåll af dessa hus, kost och lön åt dräng samt inköp och underhåll af hästar blifver tillsammans dyrare än att lega erforderlig skjuts.

- 3:o att 8 § må ändras på det sättet, att ur mom. 2 må uteslutas orden "*minst*" och "*högst tio*"; samt ur mom. 3 må uteslutas orden "*minst*" och "*högst sex*", emedan öfverflödiga rum öka lefnadskostnaderna och motverka ett enkelt och flärdlöst lefnadssätt.

- 4:o att 16 § mom. 1 må erhålla följande förändrade lydelse:
Boställes skogsafkastning, i likhet med all annan afkastning, skall, så länge bostället är till aflöning anslaget, i allmänhet tillfalla boställshafvaren. Dock om skogstillgången är så riklig, att den, utöfver husbehovet och utöfver hvad som erfordras till skogens vård och underhåll, lemnar öfverskott till afsalu till så stora belopp, att boställshafvarens sammanlagda löneinkomster derigenom skulle öfverstiga det belopp, hvartill lönen enligt faststald lönereglering beräknats, skall det öfverskjutande beloppet öfverlemnas till församlingens kyrkoråd och användas till underhåll af församlingens hus å bostället samt, om ytterligare tillgång finnes, till underhåll af församlingens kyrka. Om ändå sedan öfverskott finnes, må detta kunna användas till folkundervisningens befrämjande.

Har staten anslagit något boställe, må om öfver-skottet kunna annorlunda förordnas.

Motiv äro: Bostälленas *natur* såsom urgammalt kyrko-frälse och deras *härkomst*. Från äldsta tider ålåg det socknen att anskaffa boställe, så snart kyrka blifvit byggd. Se t. ex. Östgöta-Lagen "Kristnu balkur" § 1. Tydligt är att alla boställen, som tillkommo enligt sådan lag vare sig genom köp, gåfva eller testamente, måste anses vara af församlingen anskaffade; hvaraf följer, att, om och när de icke mera användas för sitt afsedda ändamål, vederbörande församling framför hvarje annan torde kunna framställa skäligen anspråk på eganderätten till nämnda boställen. Se dessutom kongl. resolution på presterskapets besvär den 7 juli 1752 § 10, samt å allmogens besvär den 29 november 1756 § 79, kongl. resolution den 3 februari 1803 och kammarkollegii kungörelse den 15 februari 1803, och jemför dermed den så kallade reduktionsjordeboken 1686, presterskapets privilegier den 16 oktober 1723 § 4, samt gällande regeringsform § 114 och slutligen kongl. förordningen den 11 juli 1862 § 9 mom. 1.

5:o att 18 § mom. 1 a) förändras på det sättet, att det kommer att lyda:

a) den nybyggnad, för hvilken vid af- och till-trädessyn företrädaren förklarats skyldig svara och som icke före hans afträde blifvit fullgjord; och som efter synerätts uppskattning motsvarar det byggnadsbidrag, boställshafvare af företrädare erhåller; och

b) den nybyggnad, som i följd af brandskada å sådana hus, hvilkas byggande boställshafvare åligger, blifver erforderlig, i den mån dylik nybyggnad motsvarar uppbyren brandskadeersättning.

Mom. 2. Orden "det antal år" ändras till "högst femtio år"; hvarefter orden "samma hus — — — blir nödig" uteslutas i syfte att förekomma större orättvisa emot endera af boställshafvarne.

6:o att 20 § ändras sålunda:

Mom. 2 och 3 uteslutas, af detta skäl: Der det pröfvas skäligt, att efterträdaren skall betala för nybyggnad eller annat, bör ersättningen tillfalla företrädaren, som byggt och bättrat, men ingen annan, särskildt icke tillträdaren sjelf, såsom föreslagits.

7:o att 23 § mom. 1 ändras derigenom, att orden "utan rätt till godtgörelse härför" uteslutas, då det ju måste anses orättvist, att *en* innehafvare skall kunna åläggas att inrätta ett nytt torp och nybygga alla dess hus på uteslutande egen kostnad, under det en *annan* skall tillerkännas rätt att få emottaga allt nybyggt utan någon sin kostnad.

8:o att 26 § måtte förändras på det sättet, att sista stycket från och med orden "För hvarje — —" utgår, enär stadgandet i 53 § mom. 5 kan vara nog.

9:o att i 27 § mom. 1 måtte insättas "ett tusen" i stället för "trehundra", och "tjugu" i stället för "tio".

Motiv: Der någon af nit för trädgårdsskötsel och fruktodling underkastar sig så stor möda och kostnad, att han inköper och planterar träd för 1,000 kronor, bärbuskar för 300 kronor, parkbuskar och perenna blomsterväxter för 200—300 kronor, bekostar jordarbeten för 1,000 kronor, anskaffar gödningsmedel för 500 kronor, må han billigtvis kunna tillerkännas 1,000 kronor ersättning, då dertill lägges, att anläggaren under 10—15 års tid har utgifter men inga nämnvärda inkomster deraf; men tillträdaren får det färdigt och kan erhålla ensamt af trädfrukter 200—300 kronor och mer inkomster på ett år, hvarpå exempel gifves.

10:o att 30 § må föras såsom ett 4:de moment till 29 §, hvarefter i dess ställe insättes en ny § 30 af detta innehåll:

Kostnaderna för mera omfattande och värdefulla förbättringar å ett boställe genom odling,

stenrödning, plantering, torrläggning af vatten-
dränkt mark m. m. må kunna efter synerätts be-
pröfvande på tjugu år fördelas.

- 11:o att 32 § mom. 5 måtte utgå,
emedan bestämmelsen i 31 § mom. 1 är tillräck-
lig, och orätt eljest kan tillfogas en afträdare.
- 12:o att 53 § mom. 7 måtte utgå,
af samma skäl som 32 § mom. 5.
- 13:o att 68 § mom. 4 måtte ändras derhän, att det
måtte stadgas, att värdet af skörden i fråga måtte
fördelas på 20 år, räknade från den 1 maj året
näst efter det, under hvilket denna boställsord-
ning blifver gällande lag.

Stockholm den 14 februari 1894.

O. W. Redelius.